

Bryssel 17.10.2018
COM(2018) 699 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

**Elintarvike- ja ravitsemusturvapolitiikkaa koskevien
EU:n sitoumusten täytäntöönpano:
kolmas kahden vuoden välein annettava kertomus**

{SWD(2018) 440 final}

1. JOHDANTO

Tämä on järjestyksessä kolmas kertomus, jossa tarkastellaan sitä, miten EU ja sen jäsenvaltiot ovat edistyneet yhteisen elintarviketurvapolitiikan täytäntöönpanossa¹. Kertomukseen on oheistettu komission yksiköiden valmisteluasiakirja, joka sisältää tarkempia tietoja analyyseista ja tapaustutkimuksista. Kertomuksessa kuvataan erilaisin esimerkein, miten EU ja sen jäsenvaltiot ovat lisänneet tukeaan ja millaisiin toimiin ne ovat ryhtyneet vuonna 2016 annettujen suositusten ja neuvoston päätelmien johdosta.

2. MAAILMANLAAJUISET JA EUROOPPALAISET POLITIIKKATOIMET

Vuonna 2017 maailmassa oli 821 miljoonaa nälästä kärsivää ihmistä, ja elintarvike- ja ravitsemusturva heikentyi edelleen toista vuotta peräkkäin sen jälkeen, kun se oli parantunut tasaisesti vuosikymmenen ajan. Lasten krooninen vajaaravitsemus on vähentynyt, vaikka siitä kärsii yhä yksi neljästä alle 5-vuotiaasta lapsesta. Maapallon väestömäärän odotetaan ylittävän 9 miljardia vuoteen 2050 mennessä, mikä lisää kilpailua rajallisista resursseista. Sitä pahentavat ilmastonmuutoksen kiihtyvät vaikutukset, konfliktit sekä maahan, luonnonvaroihin, elintarvikkeisiin, veteen ja energiaan kohdistuva kasvava paine. Nämä haasteet vaikuttavat tuntuvasti siihen, miten hyvin maatalous- ja elintarviketuotantojärjestelmä pystyy tuottamaan terveellistä ja ravitsevaa ruokaa nopeasti kasvavalle väestölle.

Kestävän kehityksen tavoitteilla ja etenkin tavoitteella 2 pyritään antamaan kaikille maille uutta pontta ”poistaa nälkä, saavuttaa ruokaturva, parantaa ravitsemusta ja edistää kestäväää maataloutta” vuoteen 2030 mennessä. EU:n oikeuksiin perustuvan lähestymistavan sekä ravinnon saamista koskevan oikeuden mukaisesti nälän poistaminen ja kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ravitsemustilan parantaminen ovat uuden kehityspolitiikkaa koskevan eurooppalaisen konsensuksen² keskeisiä vastuualueita. Vuonna 2016 laaditussa EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittisessa globaalistrategiassa korostetaan, että on tehostettava toimia konfliktien ehkäisemiseksi ja niiden perimmäisiin syihin, kuten eriarvoisuuteen, luonnonvaroihin kohdistuvaan paineeseen ja ilmastonmuutokseen, puuttumiseksi, koska ne vaikuttavat aavikoitumiseen, maaperän köyhtymiseen, veden niukkuuteen ja ruokakriiseihin. Kun EU ja jäsenvaltiot tukevat hallituksia tätä kautta, saadaan aikaan kestäviä ehkäisy- ja toimintastrategioita, jotka edistävät selviytymiskyvyn kehittämistä.

Naisten roolin muuttaminen on EU:lle ja sen jäsenvaltioille edelleen erittäin tärkeää. Erityisesti pyritään saamaan aikaan muutosta, jolla parannetaan naisten mahdollisuuksia käyttää resursseja mutta myös taataan heille yhtäläiset oikeudet. Näin varmistetaan, että toimet hyödyttävät ja voimaannuttavat sekä naisia että miehiä.

EU ja sen jäsenvaltiot auttavat vahvistamaan heikossa asemassa olevien ihmisten asemaa kumppanimaissa edistämällä parempien työpaikkojen ja tulonsaantimahdollisuuksien luomista. Vuonna 2017 käynnistetyn Euroopan ulkoisen investointiohjelman myötä EU aloitti rahoituslaitosten kanssa kumppanuuden, jonka tarkoituksena on käynnistää tai lisätä kumppanimaiden taloudellista aktiivisuutta, jotta voidaan parantaa tasapuolista talouskasvua maaseudulla. Jotta elintarviketurvan heikentymisen, maaseudun köyhyyden ja muuttoliikkeen väliseen monimutkaiseen yhteyteen voitaisiin puuttua paremmin, EU tehostaa yhteistyötään ja vuoropuheluaan EU:n ja Afrikan unionin (AU) välisessä kumppanuudessa ja järjestää EU:n ja Afrikan välisiä liike-elämän foorumeita, joiden tavoitteena on helpottaa nuorten ja naisten työllistymismahdollisuuksien luomista. Viimeisin foorumi pidettiin marraskuussa 2017 Abidjanissa, ja siinä keskityttiin käsittelemään julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien tehostamista maatalousliiketoiminnassa. Tämä painotus on tiiviisti sidoksissa Afrikan hätärahoitukseen, jotta voidaan puuttua epävakauden, pakkomuuton ja sääntelemättömän muuttoliikkeen perimmäisiin syihin, edistää muuttoliikkeen hallinnan parantamista ja hyödyntää mahdollisuuksia.

¹ EU:n poliittinen toimintakehys kehitysmaiden auttamiseksi selviämään elintarviketurvaan liittyvistä haasteista, COM(2010)127.

² EUVL C 201, 30.6.2017, s. 1.

Innovoinnin ja tutkimuksen edistäminen on tärkeää maatalous- ja elintarvikejärjestelmien parantamiseksi. Vuonna 2017 järjestetyssä One Planet Summit -tapahtumassa sekä EU että Gates Foundation antoivat 270 miljoonaa euroa rahoitusta vuosiksi 2018–2020 yhteistyöhön, jossa keskitytään ilmastoon liittyvään innovointiin ja tutkimukseen kolmansien maiden maataloudessa. Maatalouden rooli on keskeinen, sillä se on monien maiden kansallisesti määritellyissä panoksissa tärkeä ala, jota EU ja sen jäsenvaltiot tukevat kestävästä maataloudesta koskevien ohjelmien kautta tehtävällä yhteistyöllä. EU pyrkii Ranskan johdolla kannustamaan jäsenvaltioita ja muita organisaatioita ns. miljardin dollarin tavoitteen saavuttamiseen. Myös elintarvike- ja ravitsemusturvaa sekä kestävästä maataloudesta koskeva EU:n ja Afrikan välinen tutkimus- ja innovointikumppanuus on saatu käyntiin Horisontti 2020 -ohjelmasta ja Afrikan unionin tutkimusapurahajärjestelmästä saadun rahoituksen myötä.

G7-maiden johtajat ovat edelleen sitoutuneet poistamaan nälän ja vajaan ravitsemuksen 500 miljoonalta ihmiseltä vuoteen 2030 mennessä. Vuoden 2017 huippukokouksessa Taorminassa³ he päättivät myös lisätä kollektiivista tukea elintarvike- ja ravitsemusturvalle ja kestäväälle maataloudelle Saharan eteläpuolisessa Afrikassa monenlaisin toimin, joihin kuuluu myös julkisen kehitysavun lisääminen. Koska maaseudun muutos on ratkaisevan tärkeää työpaikkojen luomisen, tulojen kasvattamisen sekä elintarvike- ja ravitsemusturvan saavuttamisen kannalta, G20-maiden johtajat käynnistivät vuonna 2017 maaseudun nuorten työllistämishankkeen, joka on osa G20-kumppanuutta.

3. RAPORTOINTI JA EDISTYMINEN

Tässä jaksossa luodaan katsaus EU:n ja sen jäsenvaltioiden elintarvike- ja ravitsemusturvaan liittyviin maksusuorituksiin sekä viimeisimpiin edistysaskeliin politiikan painopisteiden toteutumisessa ja tulokriteerien täyttymisessä.

Suoritettavat maksut⁴

Ensimmäiseen ja toiseen kertomukseen verrattuna EU:n ja sen jäsenvaltioiden taloudellinen tuki elintarvike- ja ravitsemusturvalle kasvoi 4 200 miljoonaa euroon. Vuodesta 2014 tuen määrä on suurentunut 14,7 prosenttia ja vuodesta 2012 se on suurentunut 24,8 prosenttia. Tämä on noin kuusi prosenttia vuoden 2016 julkisesta kehitysavusta eli osuus on hieman pienentynyt vuosien 2012 ja 2014 kahdeksasta prosentista⁵.

Vaikka tuki maailmanlaajuisille aloitteille ja elintarvike- ja ravitsemusturvaan liittyvien globaalien julkishyödykkeiden toimittamiselle on pysynyt vakaana (19 prosenttia – vähentynyt 25 prosentista vuonna 2014), vuonna 2016 tuki kasvoi kansallisella tasolla 66 prosentista 69 prosenttiin. Elintarvike- ja ravitsemusturvaan liittyvä alueellinen tuki suureni 9 prosentista 12 prosenttiin.

Taulukko 1 osoittaa, että Saharan eteläpuoliseen Afrikkaan kohdennettu tuki kasvoi vuonna 2016 edelleen, ja sen osuus elintarvike- ja ravitsemusturvaan liittyvästä tuesta oli 53 prosenttia. Aasiaan kohdennettu tuki pieneni hieman vuonna 2016, kun taas Latinalaisen Amerikan ja Karibian alueelle sekä naapurialueiden maihin kohdennettu tuki suureni. Suurta muutosta ei siis ole tapahtunut, ja tiedot osoittavat, että ulkoisista paineista ja hätäaputoimista huolimatta elintarvike- ja ravitsemusturvaan liittyvä tuki on edelleen ensisijainen painopiste EU:ssa ja sen jäsenvaltioissa.

³ <http://www.g7italy.it/en/documenti-altri>

⁴ Todettakoon, että monien jäsenvaltioiden maksusuoritukset ylittävät selvästi tässä kertomuksessa ilmoitetut kokonaissummat. Tässä kertomuksessa on kuitenkin otettu huomioon vain yli 100 000 euron maksusuoritukset. EU:lla ja sen jäsenvaltioilla on myös erilaisia ilmoitusmenetelmiä. Tässä kertomuksessa ilmoitetut luvut kuvastavat siis ainoastaan tässä raportoinnissa käytettyä menetelmää.

⁵ Edellisten kertomusten tavoin tässä kolmannessa kertomuksessa (laadittu vuonna 2018) ilmoitetaan tuoreimmat saatavilla olevat viralliset luvut, jotka ovat vuodelta 2016.

Taulukko 1: EU:n ja sen jäsenvaltioiden elintarvike- ja ravitsemusturvatoimiin antaman avun maantieteellinen jakautuminen vuosina 2012, 2014 ja 2016

	2012	% 2012	2014	% 2014	2016	% 2016	Vaihtelu
Saharan eteläpuolinen Afrikka	1 439	43 %	1 663	45 %	2 242	53 %	74 %
Koko maailma	958	28 %	899	25 %	800	19 %	112 %
Aasia	593	18 %	539	15 %	509	12 %	106 %
Latinalainen Amerikka ja Karibia	231	7 %	225	6 %	285	7 %	79 %
Naapurialueiden maat	88	3 %	231	6 %	312	7 %	74 %
Muut	56	2 %	102	3 %	52	1 %	198 %
Yhteensä	3 366	100 %	3 659	100 %	4 200	100 %	87 %

Taulukossa 2 esitetään yhteenveto maksusuorituksista sekä ohjelmien määrää ja tuen tasoa koskevat luvut ja tukea saaneiden maiden lukumäärä. Poliitiikan painopiste 1 saa edelleen suurimman osan tuesta, joskin sen osuus pienentyi 60 prosentista 50 prosenttiin, ja viiteen muuhun politiikan painopisteeseen kohdennettu tuki on kasvanut. Kahden viime vuoden aikana ohjelmien määrä ja niiden maiden määrä, joihin elintarvike- ja ravitsemusturvatoimiin liittyvää tukea kohdennetaan ravitsemukseen ja sosiaalisen suojeluun liittyvien toimien yhteydessä, ovat lisääntyneet. Hyvin paljon huomiota on kiinnitetty sukupuolisensitiivisyyteen ja ilmastonmuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen tarkoitettun tuen varmistamiseen. Vuoden 2016 tuesta 57 prosenttia voidaan katsoa sukupuolisensitiiviseksi, 43 prosentilla edistettiin ilmastonmuutokseen sopeutumista ja 16 prosenttia tuesta kohdistui ilmastonmuutoksen hillintään. Tutkimuksen osuus tuen kokonaismäärästä on noin 12 prosenttia.

Taulukko 2: Edistyminen tulokriteereillä mitattuna

Tuloskriteerit	Ohjelmien lukumäärä			Saatu tuki			Maiden lukumäärä		
	2012	2014	2016	2012	2014	2016	2012	2014	2016
Vuosi									
1. Pienviljelijöiden selviytymiskyvyn ja toimeentulon parantaminen	1 560	1 822	1 863	2 022	2 137	2 120	108	103	108
2. Tehokkaan hallintotavan tukeminen	410	588	632	395	535	698	84	92	87
3. Maatalouden sekä elintarvike- ja ravitsemusturvan tukeminen aluetasolla	98	188	228	151	191	226			
4. Elintarvike- ja ravitsemusturvaa tukevien sosiaalisten suojelumekanismien vahvistaminen	94	102	123	209	133	254	40	40	44
5. Ravitsemuksen parantaminen	278	341	455	467	504	638	63	64	71
6. Humanitaaristen ja kehitysalan toimijoiden koordinoinnin tehostaminen selviytymiskyvyn parantamiseksi	63	148	161	122	159	265	18	37	37
Joista									
<i>Tutkimusohjelmia</i>	149	154	463 (13 %)	379	300	493 (12 %)			69 (61 %)
<i>Sukupuolisensitiivisiä ohjelmia</i>			1 878 (54 %)			2 404 (57 %)			97 (85 %)
<i>Ensisijainen tavoite</i>			155 (4 %)			171 (4 %)			51 (45 %)
<i>Merkittävä tavoite</i>			1 723 (50 %)			2 233 (53 %)			97 (85 %)
<i>Ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyviä ohjelmia</i>			1 344 (39 %)			1 826 (43 %)			95 (83 %)
<i>Ensisijainen tavoite</i>			308 (9 %)			342 (8 %)			67 (59 %)
<i>Merkittävä tavoite</i>			1 036 (30 %)			1 484 (35 %)			91 (80 %)
<i>Ilmastonmuutoksen hillintään liittyviä ohjelmia</i>			598 (17 %)			693 (16 %)			89 (78 %)
<i>Ensisijainen tavoite</i>			82 (2 %)			75 (2 %)			40 (35 %)
<i>Merkittävä tavoite</i>			516 (15 %)			618 (15 %)			86 (75 %)
	2 503	3 343	3 462	3 366	3 659	4 200			114

Politiikan painopisteissä edistyminen tulokriteereillä mitattuna

Tässä jaksossa on yhteenveto toteutetuista toimista, joista on yksityiskohtaisempia ja tarkempia esimerkkejä liitteenä olevassa valmisteluasiakirjassa.

Politiikan painopiste 1 on edelleen suurimman huomion kohteena. Tämä osoittaa, että siihen osoitettu tuki on keskeinen osa EU:n ja sen jäsenvaltioiden kehitysyhteistyötä. Tällä alalla on tuettu toimia, jotka liittyvät maaseutuyhteisöjen selviytymiskyvyn parantamiseen, tuotannon tehostamiseen kestäväällä tavalla, maatalousteollisuuden kehittämisen rahoitukseen, ilmaston kannalta järkevään maatalouteen ja tutkimuksen roolin vahvistamiseen maatalousalan kehitysyhteistyössä etenkin innovoinnin edistämiseksi ja vaikutuksen lisäämiseksi. Monet hankkeista koskevat maaseudun muutosta ja alueellisia lähestymistapoja, ja niiden tavoitteena on tukea ihmisarvoisten työpaikkojen luomista maaseutualueilla varsinkin naisille ja nuorille.

Politiikan painopiste 2 osoittaa, että tehokas hallintotapa on edelleen keskeinen tukemisen osa-alue. Vuonna 2017 EU järjesti yhteistyössä FAO:n kanssa tapahtuman, jossa juhlistettiin vapaaehtoisten maa- ja luonnonvaraoikeuksien hyvää hallintaa koskevien ohjeistojen hyväksymisen viisivuotispäivää ja esiteltiin sen soveltamisessa tapahtunutta edistystä. EU ja sen jäsenvaltiot ovat esimerkiksi erilaisiin alueellisiin talousyhteisöihin liittyvien aloitteiden ja Afrikan maatalouden kokonaisvaltaisen kehittämisohjelman (Comprehensive Africa Agriculture Development Programme, CAADP) vankkoja tukijoita.

Politiikan painopisteeseen 3 kuuluvien toimien osalta alueellisiin aloitteisiin kohdennettu tuki on viime vuosina lisääntynyt asteittain esimerkiksi alueellisiin kalastusohjelmiin annetun tuen ja muiden alueellisten terveys- ja kasvinsuojelutoimien valmiuksien lisäämiseen tarkoitettujen tukitoimien kautta.

Politiikan painopisteen 4 osalta edellisessä kertomuksessa todettiin siihen kohdistuneiden maksusuoritusten vähentyneen. Tässä kertomuksessa voidaan kuitenkin todeta, että sosiaalisen suojelun ohjelmiin osoitettu tuki lisääntyi tuntuvasti (121 miljoonalla eurolla). Myös ohjelmien ja niiden maiden määrä kasvoi, joilla on menestyvä kumppanuus EU:n ja/tai jonkin jäsenvaltion kanssa.

Politiikan painopisteessä 5 vahvistettiin yhteistä monialaiseen tukeen perustuvaa lähestymistapaa aliravitsemuksen torjunnassa, ja kuten jo vuodesta 2014, ponnistelut jatkuivat kansallisen tason sitoutumisen ja johtajuuden edistämiseen tähtäävän yhteistyön sekä EU:n ja sen jäsenvaltioiden tukeen liittyvän vastuullisuuden parantamiseksi.

Politiikan painopisteeseen 6 on kiinnitetty ansaitusti enemmän huomiota: tuen määrä lisääntyi 107 miljoonaa euroa vuoteen 2014 verrattuna. Maailman ruokakriisejä koskevan The Global Report on Food Crises 2018 -raportin mukaan ruokakriiseistä kärsi lähes 124 miljoonaa ihmistä. Raportti osoitti, että elintarviketurvan heikkenemistä aiheuttaviin tekijöihin on puututtava. EU:n globaalistrategian ja humanitaarisen avun, kehityksen ja rauhan välisen yhteyden luomiseen liittyvien jäsenvaltioiden toimien mukaisesti EU tekee yhteistyötä maailman ruokakriisejä torjuvan Global Network against Food Crises -verkoston muiden kumppaneiden kanssa yhteisen analysoinnin ja yhteensovitettujen toimien parissa.

Taulukko 3: Esimerkkejä tuloksellisista toimenpiteistä

Politiikan painopiste 1	Saksa tukee pienviljelijöiden selviytymiskyvyn ja toimeentulon parantamista yli 81 maassa. Maailmanlaajuisessa Green Innovation Centres -ohjelmassa (osa <i>One World – No Hunger</i> -aloitetta) koulutettiin 600 000 pienviljelijää (40 prosenttia naisia ja 30 prosenttia nuoria), ja tuottavuus kasvoi 35 prosenttia. Itävalta on auttanut Etiopiassa 348 513 maanviljelijää (joista 23,6 prosenttia on naisia) parantamaan maataloutensa tuottavuutta. Lisäksi valuma-alueen kunnostustoimista koitui hyötyä yli 6 000 taloudelle, ja 52 henkilöä 78 tutkitusta henkilöstä pystyi kartuttamaan käteissäästöjä.
Politiikan painopiste 2	Osana America Latina y Caribe sin Hambre -aloitetta Espanja on ollut aktiivinen kumppani ja pyrkinyt saamaan parlamenttien jäseniä mukaan nälän torjuntaan keskeisiksi toimijoiksi elintarvike- ja ravitsemusturvan hallinnan alalla.

Politiikan painopiste 3	Italia tuki rannikkoyhteisöjen kehittämistä Välimeren alueella. Se myönsi 2 000 kalastajalle kollektiivisia avustuksia ja naisille 60 avustusta ateriapalveluihin liittyvän yritystoiminnan aloittamiseen. Lisäksi se tuki 500 kalastajan koulutusta, kolmen kalastaja-/maanviljelijäyhdistyksen perustamista ja sadalle kalastusalukselle tarkoitetun sataman rakentamista.
Politiikan painopiste 4	Irlanti osallistui Etiopiassa tuottavia turvaverkkoja koskevaan ohjelmaan, jossa 10 200 000 ihmistä sai ruoka-apua vuoden 2016 El Niño -ilmiöstä johtuneen kuivuuden vuoksi.
Politiikan painopiste 5	Belgia tuki kanojen ja auringonkukkien kasvatukseen liittyviä arvoketjuja kahdella alueella Pohjois-Tansaniassa, jossa edunsaajien tulot kasvoivat 24 prosentilla huolimatta vuosien 2009–2010 kuivuudesta. Kananmunien ja kananlihan kulutus edunsaajatalouksissa kasvoi myös tuntuvasti, mikä on vaikuttanut myönteisesti kaikkien perheenjäsenten, varsinkin lasten, ruoan ravintosisältöön.
Politiikan painopiste 6	Ranska tuki Kaakkois-Senegalissa selviytymiskykyhanketta. Sen ansiosta kasvanut elintarvikkeiden tuotanto ja ruoka-apu johtivat siihen, että ohjelman osallistujista 61 prosentin ravitsemus on nyt hyväksyttävällä tasolla WFP:n (Maailman ruokaohjelman) Food Consumption Score -luokituksen perusteella. Ohjelman ulkopuolisilla henkilöillä vastaava luku on 36 prosenttia. Yhdistynyt kuningaskunta auttoi komission ja muiden tahojen avustuksella elintarviketurvaa uhkaavien tilanteiden luokitusjärjestelmään (IPC) kuuluvan jatkuvasti puutteellista elintarviketurvaa koskevan luokituksen kehittämisessä. Luokituksen tavoitteena on tukea näyttöön perustuvaa päätöksentekoa elintarviketurvan alalla.

Koordinointi, täydentävyys ja johdonmukaisuus

Uudessa kehityspolitiikkaa koskevassa eurooppalaisessa konsensuksessa yhteinen ohjelmasuunnittelu on asetettu keskeiselle sijalle EU:n toimissa Agenda 2030 -toimintaohjelman täytäntöönpanemiseksi ja kumppanimaiden kansallisten kehityssuunnitelmien tukemiseksi. Sillä parannetaan EU:n ja sen jäsenvaltioiden kehitysavun koordinointia ja johdonmukaisuutta. Yhteisessä ohjelmasuunnittelussa on edistytty tuntuvasti: 45 maata on toteuttanut konkreettisia yhteiseen ohjelmasuunnitteluun tähtäviä toimia ja 17 muuta maata on aloittelemassa yhteiseen ohjelmasuunnitteluun osallistumista. Siinä missä vuoden 2014 lopussa yhteisiä ohjelma-asiakirjoja oli 10, helmikuussa 2018 niitä oli 26. Laosissa ja Senegalissa yhteinen ohjelmasuunnittelu on osoittanut lisäarvonsa jo monta vuotta, sillä elintarvike- ja ravitsemusturvan kaltaisilla keskeisillä aloilla on saavutettu merkittäviä tuloksia.

Laatikko 1: EU:n yhteinen ohjelmasuunnittelu Senegalissa

EU ja sen jäsenvaltiot ovat osallistuneet yhteiseen ohjelmasuunnitteluun Senegalissa vuodesta 2013 alkaen. Toinen yhteinen ohjelma-asiakirja, joka kattaa vuodet 2018–2023 Emerging Senegal -suunnitelman mukaisesti, hyväksyttiin hiljattain. Yhteinen analyysi osoitti, että huolimatta joistakin viime vuosien myönteisistä saavutuksista vajaan ravitsemuksen torjunnassa tämä ongelma on edelleen keskeinen huolenaihe Senegalissa. Yhteisen ohjelmasuunnittelun prosessissa näitä haasteita käsitellään keskittymällä ravitsemuksen, elintarviketurvan ja maatalouden väliseen keskinäisriippuvuuteen eritoten maaseutualueilla. EU, Espanja, Italia ja Ranska tekevät yhteistyötä elintarviketurvan tukemisessa ja vajaan ravitsemuksen torjunnassa.

Laatikko 2: EU:n yhteinen ohjelmasuunnittelu Laosissa

Yhteinen ohjelmasuunnittelu Laosissa aloitettiin vuonna 2012, ja sen tuloksena laadittiin yhteinen siirtymästrategia vuosiksi 2014–2015. Tämän ensimmäisen vaiheen jälkeen EU, seitsemän jäsenvaltiota ja Sveitsi hyväksyivät Laosin demokraattista kansantasavaltaa koskevan Euroopan yhteisen ohjelman vuosiksi 2016–2020. Ravitsemus on yksi strategian seitsemästä painopistealasta, joissa EU tekee yhteistyötä pääasiassa Ranskan, Saksan ja Sveitsin kanssa. Laosia koskeva yhteinen ohjelmasuunnittelu on erinomainen esimerkki siitä, miten EU+ tukee Laosin ravitsemuspolitiikkaa ja varmistaa, että ravitsemusasiat otetaan huomioon myös kaikilla muilla aloilla. Tätä kuvastaa se, että EU ja Ranska tukevat yhdessä

ravitsemusasioiden kannalta tärkeisiin arvoketjuihin ja maaseudun neuvontapalveluihin liittyviä ensisijaisia toimia, kun taas EU ja Saksa tukevat yhdessä investointeja puhtaaseen juomaveden liittyvään infrastruktuuriin.

4. TULOKSISTA RAPORTOINTI

EU ja sen jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet lukuisia tuloksia, joilla on osoitettu olleen konkreettisia vaikutuksia. Esimerkkejä näistä on taulukossa 4. Alankomaat, Yhdistynyt kuningaskunta ja komissio jatkavat yhdistettyjen tietojen toimittamista niiden ohjelmista, ja ne esittävät myös muutamia yhteistuloksia. Vaikka aggregoidun tason vaikutusten mittaamisessa ja raportoinnissa käytettäviä menetelmiä pyritään parhailaan virtaviivaistamaan, haasteita on silti jäljellä. Jäljempänä esitetyjä tuloksia ei tule pitää täydellisinä tai vertailukelpoisina, vaan niitä on tarkasteltava pikemminkin eri menetelmillä saatuna tilannekatsauksena, joka kattaa eri ajanjaksoja ja joka on laadittu eri kriteerien perusteella. Tätä prosessia tukee meneillään oleva työ, jonka tavoitteena on kehittää yhteiset indikaattorit ja ohjeet tehokkaiden menetelmien käyttämisestä kestäväen kehityksen tavoitteiden raportoinnissa.

Taulukko 4: Konkreettiset vaikutukset

Alankomaat (2017)	Yhdistynyt kuningaskunta	Komissio (2013–2017)
<p>Apua sai 33 700 000 aliravittua ihmistä, joista noin 15 500 000 ihmisen ravinnonsaanti koheni selvästi.</p> <p>Tukea sai 7 370 000 pienviljelijäperhettä. Tuesta oli selvää hyötyä 1 950 000 perheelle, joiden tilojen tuottavuus ja/tai tulot kasvoivat. Lisäksi 1 590 000 perheen markkinoillepääsy koheni.</p> <p>Viljelysmaata parannettiin 1 360 000 hehtaaria, josta 366 890 hehtaarilla hyödynnettiin ekologisesti tehokkaita käytäntöjä ja 179 360 hehtaarin kuormituksen ja häiriöiden sietoa parannettiin.</p> <p>1 220 000 maanviljelijän maanomistus turvattiin.</p>	<p>Vuosina 2015–2017 yhteensä 26 300 000 alle 5-vuotiasta lasta ja raskaana olevaa naista pääsi osalliseksi ravitsemusaiheisista ohjelmista (mainitusta määrästä naisia tai tyttöjä oli 15 200 000).</p> <p>Vuosina 2016–2017 Yhdistynyt kuningaskunta tuki maatalousteollisuuteen kohdistuvia investointihankkeita, joista pääsi osalliseksi yli 2 miljoonaa maanviljelijää kehitysmaissa.</p> <p>Vuosina 2011–2015 käteissiirto-ohjelmista sai tukea 8 900 000 ihmistä (joista naisia oli 4 600 000).</p> <p>Vuosina 2011–2015 elintarviketurva taattiin 3 700 000 ihmiselle (joista naisia oli 1 900 000).</p> <p>Vuosina 2011–2015 maan ja kiinteän omaisuuden omistusoikeustilanne koheni 6 100 000 ihmisen osalta (joista naisia oli 3 000 000).</p>	<p>11 976 000 hedelmällisessä iässä olevaa naista ja alle 5-vuotiasta lasta pääsi osalliseksi ravitsemusaiheisista ohjelmista.</p> <p>14 159 000 puutteellisesta elintarviketurvasta kärsivää ihmistä sai apua sosiaalisina tulonsiirtoina.</p> <p>3 675 000 hehtaarilla maata otettiin käyttöön kestäviä maanhoitokäytäntöjä.</p> <p>3 841 000 ihmistä on saanut tuotantonsa lisäarvon kasvattamiseen sekä viljelijöiden ja markkinoiden välisten yhteyksien parantamiseen tarkoitettuja maaseudun neuvontapalveluja.</p> <p>815 000 ihmistä autettiin turvaamaan maanomistus kestäväen toimeentulon tukemiseksi.</p>

5. TEMAATTINEN PAINOTUS

Neuvoston vuonna 2016 esittämän pyynnön mukaisesti tässä kertomuksessa tarkastellaan kahta teemaa yksityiskohtaisemmin.

Ilmastonmuutoksen kestävä lähestymistavat

Maatalous on yksi aloista, joihin ilmastonmuutos vaikuttaa kaikkein vakavimmin. EU ja sen jäsenvaltiot edistävät sellaista maatalouden kehitystä, joka palvelee monia luonnonvaraperustan ja ympäristön tilan kohentamiseen liittyviä tarkoituksia ja jolla torjutaan ilmastonmuutosta sekä lisätään maan ja työvoiman tuottavuutta ja tehostetaan elintarvikehuoltoa. Tämä parantaa sekä tulonsaantimahdollisuuksien että

ihmisarvoisten työpaikkojen luomista. Vuonna 2014 kaikesta elintarvike- ja ravitsemusturvaan myönnetystä tuesta 38 prosenttia kohdistui ilmastonmuutokseen sopeutumiseen. Vuonna 2016 tämä osuus on noussut 43 prosenttiin.

EU ja sen jäsenvaltiot takaavat ilmastotoimien valtavirtaistamisen nykyisissä maatalouden kehittämisohjelmissaan ja edistävät tiettyjä sopeutumis- ja hillitsemistoimia tällä alalla. Ilmastonmuutoksen kestävä lähestymistapa on sisällytetty ohjelmiin luonnonvarojen kestävä hallinnoinnin, perheviljelmien agroekologisen tehostamisen ja maaseutualueiden kestävien suunnittelu- ja riskinhallintatoimien avulla. Neuvonnan, tiedotuksen, paikallisesti mukautettujen teknologioiden ja infrastruktuurin tukemisen avulla kumppanimaat voivat parantaa selviytymiskykyään ilmastonkuormituksen ja äkillisten muutosten vaikutuksilta. Jäsenvaltiot ja EU tukevat yhdessä myös ilmastonmuutoksen kestäviä maatalouskäytäntöjä koskevaa tutkimusta ja koulutusta maataloustutkimuksen neuvoo-antavan ryhmän (CGIARin) ja muiden tutkimusohjelmien välityksellä. Vuonna 2018 ne ilmaisivat tukensa myös FAO:n symposiumissa käydylle keskustelulle agroekologian merkityksestä kestävä maatalous- ja elintarviketuotantojärjestelmän rakentamisessa.

Tämä liittyy tiiviisti kumppanimaiden kansallisesti määritettyjen panosten tukemiseen sekä ilmastopolitiikan nojalla toteutettaviin tarkkailu-, raportointi- ja todentamistoimiin. EU ja sen jäsenvaltiot tukevat kansainvälisiä järjestöjä ja rahastoja, joita ovat esimerkiksi IFAD, vihreä ilmastorahasto ja maailmanlaajuinen ympäristöraahasto, ilmastonmuutoksen hillitsemisen ja siihen sopeutumisen tehostamiseksi kaikilla tasolla.

Laatikko 3: Ravitsemusasiat huomioivia ja ilmastonmuutoksen kestäviä maatalousteknologioita koskevan tutkimuksen ja koulutuksen tukeminen

EU ja sen jäsenvaltiot keskittyvät edelleen pienviljelijöiden, etenkin naisten, rooliin kestävässä elintarviketuotantojärjestelmissä. Ne tukevat myös ravitsemusasiat huomioivia ja ilmastonmuutoksen kestäviä maatalousteknologioita ja -tekniikoita koskevaa tutkimusta ja koulutusta CGIAR:n tutkimuskeskusten ja tutkimusohjelmien kautta. Lisäksi pyritään edistämään paikallisten tekniikoiden integroimista ja hyödyntämään käytäntöjen maatalouteen ja ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia sekä sosiaalis-taloudellisia vaikutuksia.

Laatikko 4: Maaseutukylän vesivarojen hoitohanke Nepalissa

Hanke aloitettiin vuonna 2006 Suomen ja Nepalin yhteisrahoituksen turvin. Hanke on nyt kolmannessa, vuoteen 2022 kestävässä vaiheessaan, ja tavoitteena on parantaa hyvinvointia ja vähentää köyhyyttä kyläyhteisöissä hoitamalla paikallisia vesivaroja kestävästi. Esimerkkejä saavutetuista tuloksista: talousveden toimitus kansallisten standardien mukaisesti 144 000 edunsaajalle; perusjätevesihuolto ja kotitalouskohtaiset käymälät 358 000 edunsaajalle; keinokastelu 28 000 edunsaajalle; pienillä vesivoimaloilla tuotettava sähkö 41 000 edunsaajalle; paremmat keittimet 67 000 edunsaajalle sekä kotipuutarhan hoitoon pohjautuva perustoimeentulo 164 000 edunsaajalle.

Ravitsemusasiat huomioivat maatalouskäytännöt

Ali- ja vajaaravitsemus ovat merkittäviä kehityksen esteitä ja elinikäinen taakka. Asianmukaisesti suunnitelluilla maataloustoimilla voi olla keskeinen rooli, kun suunnitellaan elintarvikkeiden saantia ja ruokavalion laatua koskevia kestäviä ratkaisuja. Ravitsemusasiat huomioiva maatalous on lähestymistapa, jonka tavoitteena on varmistaa erilaisten kohtuuhintaisten, ravitsevien, kulttuurisesti soveltuvien ja turvallisten elintarvikkeiden määrällisesti ja laadullisesti riittävä tuotanto väestön ravitsemustarpeiden täyttämiseksi kestävällä tavalla.

EU ja sen jäsenvaltiot ovat alkaneet yhdessä kehittää aiempaa kokonaisvaltaisempaa ymmärrystä ja monialaista lähestymistapaa. Ne tekevät yhteistyötä seuraavilla osa-alueilla: sellaisten ravitsemusasiat huomioivien maatalouspolitiikkojen ja strategioiden suunnittelu, joissa naiset asetetaan keskeiseen asemaan maissa, joissa esiintyy paljon kasvun hidastumista; kansallisten ravitsemusasiat huomioivien politiikkojen ja

strategioiden toteuttaminen parantamalla osaamista ja taitotietoa; ohjelmien valvonta myös sisällyttämällä siihen ruokavalion monipuolisuuden ja hinnan indikaattoreita ja aiempaa vahvemman näytön hankkiminen kustannustehokkaista lähestymistavoista ravitsemukseen liittyvien investointien tuottoon maatalousalalla.

Esimerkkejä ravitsemusasiat huomioivista maatalouskäytännöistä ovat ravitsemusasioiden kannalta tärkeiden arvoketjujen edistäminen, elintarvikkeiden täydentämiseen liittyvät innovatiiviset lähestymistavat, ravinteikkaan ruoan tuotannon paikallinen monimuotoistaminen ja kotipuutarhoihin liittyvät osa-alueet maaseutuhankkeiden yhteydessä maissa, joissa toteutetaan kokonaisvaltaista lähestymistapaa yhteisöjen toimeentulomahdollisuuksien kehittämiseen. Kansallisia ja paikallisia sidosryhmiä kannustetaan osallistumaan toimintaan ja niiden johtajuutta suositaan kestävien tuotantokäytäntöjen, kuten luonnonmukaisen maatalouden, kestäväen laidunten hoidon ja integroidun tuholaiistorjunnan edistämisessä. Myös CGIARille annetaan ravitsemusasioiden kannalta tärkeän maatalouden tukea.

EU ja sen jäsenvaltiot tukevat UNICEFin työtä yhteisöperustaisten ravitsemusohjelmien alalla sekä Scaling Up Nutrition -liikettä. Julkisen ja yksityisen sektorin rajapinnassa monet jäsenvaltiot jatkavat tuen antamista Global Alliance for Improved Nutrition (GAIN) -järjestölle, jonka tavoitteena on parantaa köyhien ravitsemustilannetta alhaisen tulotason ja keskitulotason maissa elintarvikkeiden tuotantjärjestelmän markkinaperusteisilla ratkaisuilla.

6. YLEISET PÄÄTELMÄT JA SUOSITUKSET

Ilmoittamalla, että viimeisimmät maksusuoritukset olivat 4 200 miljoonaa euroa vuonna 2016, ja kertomalla täytäntöönpanoon liittyvistä toimistaan EU ja sen jäsenvaltiot ovat osoittaneet, että elintarvike- ja ravitsemusturvaan liittyvät keskeiset asiat ovat johdonmukaisesti mukana maailmanlaajuisilla agendoilla ja että monissa maissa on lisätty toimia, joiden tavoitteena on parantaa ravitsemustilannetta ja luoda parempia toimeentulomahdollisuuksia maatalousalalla. Liitteenä olevassa komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa esitetty analyysi osoittaa seuraavien seikkojen tärkeyden:

- 1. Elintarvike- ja ravitsemusturvan säilyttäminen kehitysyhteistyössä etusijalla, jotta voidaan ratkaista maailman elintarviketuotantjärjestelmän rakenteelliset ongelmat ja kehitykseen liittyvät haasteet, joissa elintarvike- ja maatalousalalla on keskeinen rooli.** Maailmanlaajuisina toimijoina EU:n ja sen jäsenvaltioiden on jatkettava kansainvälisen agendan muokkaamista ja tehtävä yhteistyötä kaikkien kumppaneiden kanssa, jotta nykyiset ja tulevat haasteet voidaan ratkaista.
- 2. Yhteisten ponnistelujen jatkaminen laadittaessa strategista lähestymistapaa ruokakriiseihin humanitaarisen avun, kehityksen ja rauhan välisen yhteyden luomiseen liittyvien toimien lisäksi sekä Global Network against Food Crises -verkoston kannustaminen yhteisen analyysin, resurssien yhteisen strategisen kohdentamisen ja yhteensovitettujen toimien hyödyntämiseen.**
- 3. Yhteisen ravitsemusta koskevan vision luominen ja yhteisymmärryksen rakentaminen ravitsemuksen huomioivasta maataloudesta EU:ssa ja sen jäsenvaltiossa. Tämä auttaa tukemaan kaikkia mahdollisia reittejä, joiden kautta maatalous vaikuttaa ravitsemukseen.**
- 4. EU:n ja sen jäsenvaltioiden huomion ohjaaminen siihen, että maataloudella on ratkaisevan tärkeä merkitys ilmastonmuutoksessa, kuten ilmastonmuutosta koskevassa Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimuksessa on korostettu, ja kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa.** Tukea voidaan saada Pariisin sopimuksen täytäntöönpanoon liittyvästä työstä, kuten maataloutta koskevasta yhteisestä Koronivia-työohjelmasta, ja muista asiaan liittyvistä sitoumuksista tukea maita niiden kansallisesti määritettyjen panosten osalta.

5. **Naisten tukemisen tehostaminen käsiteltäessä elintarvike- ja ravitsemusturvaa kansallisella ja paikallisella tasolla. Enemmän huomiota voitaisiin kiinnittää myös siihen, miten naisten osallistumista voitaisiin mitata paremmin.** Toimissa voitaisiin keskittyä myös sellaisiin lähestymistapoihin, joilla tavoitetaan ja voimaannutetaan naisia ja joiden kautta he pääsevät osallisiksi hyödyistä. Lisäksi EU ja sen jäsenvaltiot voisivat ilmoittaa asiaan kuuluvat indikaattorit järjestelmällisesti sukupuolen mukaan eriteltyinä.
6. **Tulosketjuun sekä edistyksen ja koottujen tulosten seuraamiseen tarkoitettuihin yleisiin indikaattoreihin liittyvän työn vauhdittaminen.** Tästä olisi apua sen osoittamisessa, miten EU vaikuttaa kestävän kehityksen tavoitteen 2 saavuttamiseen. Vaikutuksen mittaamista koskevien tietojen ja ohjeiden pitäisi olla sopivia kaikkien, myös yksityisen sektorin, käyttöön.
7. **Innovoinnin tukemiseen tähtäävien maatalouden kansallisten ja alueellisten tutkimusvalmiuksien lisääminen kumppanuuksien kautta.** Tällä toimella voitaisiin edistää kehityksen kannalta tärkeitä innovaatioita maataloudessa etenkin kehittämällä valmiuksia ja kumppanuuksia esimerkiksi Development-Smart Innovation through Research in Agriculture (DeSIRA) -aloitteen välityksellä.
8. **Maaseudun nuorten työllistymisen vakiinnuttaminen politiikka koskevassa vuoropuhelussa, investoinnit työpaikkojen ja koulutusmahdollisuuksien luomiseen ja sen varmistaminen, että nuoret otetaan huomioon politiikassa ja hankkeissa kaikissa vaiheissa.** EU:n jäsenvaltioiden toimia sekä ulkoisen investointiohjelman ja EU:n Afrikka-hätärahasen kautta toteutettavia toimia olisi jatkettava ja laajennettava, ja ne olisi tarvittaessa liitettävä G20-aloitteisiin.
9. **Alueellisen maataloustuotteiden kaupan edistäminen tukemalla käynnissä olevia toimia, joiden tavoitteena on luoda kestävää elintarvikejärjestelmää koskeva lähestymistapa.** Tähän kuuluu maanviljelijöiden ja markkinoiden yhdistäminen, ihmisoikeuksien ja työntekijöiden oikeuksien kunnioittaminen sekä paikallisyhteisöjen oikeuksien suojeleminen soveltamalla vastuullista maataloussijoittamista koskevia periaatteita ja vapaaehtoisia maa- ja luonnonvaraoikeuksien hyvää hallintaa koskevia ohjeistoja.
10. **Maailmanlaajuisten instituutioiden ja prosessien parantamiseen tähtäävä yhteistyö kaikkien elintarvikejärjestelmän oikeutettujen toimijoiden kanssa elintarvikejärjestelmien kestävän muutoksen ohjaamiseksi tehostamalla yhteistyötä ja johdonmukaisuutta sekä lujittamalla näyttöön perustuvaa toimintaa.**